

Април – прскање у време цветања је важан елеменат ланца заштите биљака у воћњацима

Автор(и): проф. д.с.н Иванка Лечева; проф. Мария Боровинова

Дата: 22.04.2019 *Брой:* 4/2019

Prosečna mesečna temperatura u aprilu za većinu voćarskih regiona zemlje je između 10 i 14°C, a mesečna količina padavina je od 60 do 70 l/m². Prema dugoročnoj prognozi, u aprilu 2019. godine, na početku meseca, neuobičajeno za sezonu, ograničavajući faktor za razvoj jesenje setve i setih jarih useva na većini poljskih površina biće deficit vlage u gornjim slojevima zemljišta. Tokom druge i treće dekade, agrometeorološki uslovi će biti veoma dinamični. Razvoj poljoprivrednih useva će se odvijati umerenim tempom, na temperaturama bliskim klimatskim normama. Očekivane padavine, oko i ispod normale, popraviće rezerve vlage u zemljištu uglavnom u sloju od 50 cm.

U aprilu, voćne vrste u različitim regionima zemlje su u različitim fenofazama: „mišje uvo“, „bel pupoljak“, „cvetanje“.

Kod **jabuke**, u fazi „mišjeg uva“, vrši se prvo predcvetno prskanje protiv krastavosti i pepelnice jednom od sledećih fungicidnih smeša: Bordoska mešavina 1% + Bajfidan 250 EC – pepelnica 0,015%, Champion WP – 0,3% + Bajfidan 250 EC – 0,015%, Funguran OH 50 WP – 0,3% + Bajfidan 250 EC – 0,015%. Otporne sorte na krastavost treba prskati samo sa Bajfidan 250 EC – 0,015%. Naznačene fungicidne smeše su poželjnije za predcvetna prskanja u odnosu na sprečavanje razvoja rezistencije kod gljive koja izaziva krastavost, *Venturia inaequalis*. Takođe su pogodni za predcvetna prskanja protiv krastavosti fungicidi Manfil 75 WP – 320 g/da, Captan 80 WG – 150-180 g/da, Polyram DF – 0,2%, Sankozeб 80 WP – 200 g/da, Thiram 80 WG – 0,3% (važi do 30.04.2019.), Folpan 80 WDG – 0,15%. Za istovremenu kontrolu pepelnice, ovi fungicidi se takođe moraju kombinovati sa Bajfidan 250 EC – 0,015%. Sorta Golden Delicious je osetljiva na rugavost ploda, a proizvodi na bazi bakra je pojačavaju, što zahteva upotrebu drugih fungicida za ovu sortu. Pogodan je Captan 80 WG – 150-180 g/da, koji se može uspešno koristiti za predcvetna prskanja na Golden Delicious, kao i na drugim sortama koje su osetljive na rugavost ploda.

Otporne sorte na krastavost – Prima, COOP-10, Florina, Liberty, Pioneer, McFree, Pilot, Topaz, Novamak, Sava, Rubinola, Jonafree, Jonathan, itd., treba prskati samo protiv pepelnice sa Bajfidan 250 EC – 0,015% ili Systhane Ecozome – 60-185 ml/da.

Drugo predcvetno prskanje jabuke se vrši u fazi „ružičastog pupoljka“. Koriste se iste fungicidne smeše i fungicidi kao za prvo prskanje. U voćnjacima gde postoji visoka gustina osolike muve jabuke – 2-3 odrasle jedinke na 100 potresenih izdanaka, u fungicidni rastvor se dodaje jedan od sledećih insekticida: Decis 2.5 EC – 0,03% ili Meteor – 60-90 ml/100 l vode. Proizvođači koji nemaju mogućnost da izvrše potresanje mogu se orijentisati približno prema oštećenjima koja su primećivali na plodovima prošle godine ili prema padu plodića oštećenih od osolike muve. Dva naznačena insekticida su takođe pogodna za suzbijanje runaste zlatarice u mladim voćnjacima jabuke u početnom periodu rodosti, gde, pri veoma visokoj gustini populacije, runasta zlatarica može potpuno uništiti rod.

Kod jabuke, tokom aprila, vrši se i cvetno prskanje, koje je veoma važno za zaštitu cvetova od krastavosti. U godinama sa čestim pljuskovima i visokom vlažnošću vazduha, dolazi do masovnih infekcija kod sorti osetljivih na krastavost, usled čega cvetovi opadaju, a ova šteta često ostaje neprimećena i proizvođači je pripisuju drugim uzrocima. Ovo prskanje je takođe usmereno na suzbijanje pepelnice i monilioze.

Za cvetno prskanje koristi se jedan od sledećih fungicida: Systhane 20 EW – 24 ml/voda (24 – 42 ml/da), Stroby DF, Discus DF – 0,02%, Flint Max 75 WP – 0,02%, Chorus 50 WP – 0,03%, Shavit F 72 WDG – 0,2% ili kombinacija Stroby DF, Discus DF – 0,02% + Delan 700 WDG – 0,035%.

Kod **kruške**, vrši se samo jedno predcvetno prskanje. Ono je usmereno protiv krastavosti, buva kruške, čipkarice kruške i osolike muve kruške. Za suzbijanje krastavosti koristi se jedan od sledećih fungicida: Bordoska mešavina – 1%, Funguran OH 50 WP – 150-200 g/da, Champion WP – 0,3%, Captan 80 WG – 0,2%, Dithane M-45 – 200 g/da, Bordeaux Mix 20 WP – 375-500 g/da. Pri visokoj gustini – 2-3% rozeta sa kolonijama obične buve kruške, u fungicidni rastvor se dodaje jedan od sledećih insekticida: Vaztak New 100 EC – 0,02%, Decis 2.5 EC – 0,03%, Masai WP – 25 g/da, Proteus O-T 0.05 – 0,06%, Sumi Alpha 5 EC/Sumicidin 5 EC/Oasis 5 EC – 0,03%, Cyneis 480 SC – 30-43,7 ml/da. Cvetno prskanje kod kruške je usmereno protiv krastavosti i monilioze, i koriste se fungicidi naznačeni za cvetno prskanje kod jabuke.

U ovom periodu, **dunja** se prska protiv propadanja plodića. Prvo prskanje protiv ove gljivične bolesti se vrši u fazi „cvetnog pupoljka“, a drugo – tokom cvetanja. Za prvo prskanje, najbolje je koristiti Bordosku mešavinu – 1% ili Champion WP – 0,3%, a za cvetno prskanje – Chorus 50 WP – 0,03%, ili Luna Experience – 20-75 ml/da.

U fazi cvetnog pupoljka, **šljive** se prskaju protiv osolike muve šljive pri gustini od 3-5 osolikih muva po stabilu u proseku, utvrđenoj potresanjem. Koriste se Decis 2.5 EC – 0,05% ili Sumi Alpha 5 EC – 0,02%. Ako je ovo prskanje propušteno ili pri veoma visokoj gustini osolike muve, suzbijanje ovog štetočinja se može izvršiti i neposredno posle cvetanja, kada je 70% latica porumenelo ali nije opalo, uz utvrđenih 5% oštećenih plodića.

Kod mladih **koštičavih vrsta u rodnom periodu**, u fazi „cvetnog pupoljka“, vrši se prskanje protiv runaste zlatarice, koja, pri veoma visokoj gustini, može potpuno uništiti cvetove. Za njeno suzbijanje u voćnim vrstama, nema odobrenog insekticida, ali se mogu koristiti: Decis 2.5 EC – 0,03%, Karate Zeon 5 CS – 0,02%, Dekka EC – 30 – 50 ml/da.

Kod svih **koštičavih vrsta**, cvetna prskanja se obično vrše u aprilu za suzbijanje monilioze. Efikasni fungicidi protiv ove bolesti su: Luna Experience – 20-75 ml/da, Chorus 50 WG – 0,045%, Signum WG – 30 g/da, Delan 700 WDG – 0,05%, Thiram 80 WG – 0,3%.

Većina sorti kajsije i višnje gajenih u našoj zemlji su osetljive na moniliozu, i u vlažno proleće i produženom cvetanju, kod ovih useva moraju se izvršiti dva cvetna prskanja. Prvo – na početku cvetanja, a drugo – 8-10 dana posle prvog.

Cvetna prskanja treba vršiti ujutru, kada nema leta pčela. Korišćeni fungicidi nisu toksični za pčele, ali ih je potrebno zaštititi od mlaza prskanja tokom tretmana i od kontaminacije fungicidima.

Zasadi jagode pre cvetanja se prskaju Bordoskom mešavinom – 1% ili Champion WP – 0,3% u kombinaciji sa Karate Zeon 5 CS – 0,02% ili Calypso 480 SC – 0,02% za njihovu zaštitu od pegavosti listova (bele i crvene) i pipaca. Ekonomski prag štetočinja za jagodastog pipca je 11% oštećenih pupoljaka/m² ili 15% oštećenih biljaka, a za stablojeda jagode je 5 oštećenih cvasti/listova peteljki/m². Tokom cvetanja, biljke jagode se moraju tretirati protiv sive truleži sa: Topsin M 70 WDG – 0,12%, Thiram 80 WG – 0,3% ili Shavit F 72 WDG – 0,2%.

Kod **maline**, kada mladi izdanci dostignu visinu od 15-20 cm, vrši se prskanje Bordoskom mešavinom – 1% ili Champion WP – 0,3% protiv propadanja pupoljaka (*Didymella*) i propadanja izdanaka (*Coniothyrium*).